

Előfizetési árak:
 Egy évre 4 kor., fél évre 2 kor.,
 negyed évre 1 korona.
 Egyedül csak a 10 fillér.
 Hirdetési árak külön táblázat szerint.
 A lap megjelent minden csütörtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adtnak.
 Kirendelt: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető közle-
 menyek az előfizetési pénzek kifizetésé-
 kére küldendők.
 Kládfőtulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

A petíció sorsa — oldott!

Ujpest, április hó 10-én.

Talleyrand mondása szerint, a nyelv azért adatott az embernek, hogy vele gondolatait elrejtse.

Az ujpesti ellenzék egy része azonban e bölcs mondással ellenkezőleg cselekedett mindig, s amit irigységgel, elégedetlenséggel, boszúval, szereplési viselkedéssel, ki nem elégitett ambícióval, durva göggel és üres hiúsággal telített agyában kigondolt, azt nemcsak a nyelvére bízta, hanem uton-utfélen tiszta igazsággal hirdette, sőt, hogy szava valamiképp nyom nélkül el ne hangozzék a pusztában, a legtöbb esetben még írásba is foglalta s a nyomdás-
 ték segítségével is megörökítette.

Tisztelet a kivételeknek! de az ujpesti ellenzék egy részének ezen irigylésre nem méltó tulajdonsága szülte a multban és szüli még a jelenben is azt a sok gyanúsítást, azt a sok rágalmat, amely felebbezésekben, négytűlési szónoklatokban, hírlapi cikkekben szokott községünkben napvilágot látni, még pedig oly alakban, amelynek csak a fulánkja kifejlődött, egyéb része azonban annyira idétlen, hogy a jóízű ember undorodik tőle, a jogérzet pedig sajnálja a törvény vasfogójával még jobban megnyomorítani.

Ez a rossz tulajdonság volt a nemzője annak a petíciónak is, amelyet **Wolfner Tivadar** kerületünk országgyűlési képviselőjének a mandátuma ellen beadott az ujpesti ellenzék s amelynek a sorsát ma döntötte el a kir. kuria.

Eldöntötte pedig érdeme szerint!
Elutasította!

Hogy lapunk mind e mai napig nem foglalkozott ezzel a petícióval, annak oka abban rejlik, hogy nem akartuk a kérvényezők reményeit lekaszálni s nem tartottuk lovagias dolognak a petíció sorsát megjelölni.

Ma már azonban minden tartózkodás nélkül kifejezést adhatunk azon meggyőződésünknek, amelyet kezdettől fogva tápláltunk s amely abból áll: hogy ez a petíció a koresmai pletykának Eifel-tornya, egy párját ritkító szörnyszülött s őszintén sajnáljuk Olay Szilárdot, hogy annak a gonosz tulajdonságnak, amelyet fentebb jeleztünk, s amely az ujpesti ellenzék nagy részének lelki betegsége, felült s való igazságnak fogadta el a sok koresmai pletykaságot; sajnáljuk dr. Vig Viktort, a kérvényezők képviselőjét, hogy ennek az összehalmozott valótlan ságnak a magas kuria előtti bemutatására vállalkozott.

Ijesztő, embertelen, sötét képet tárt szemünk elé ez a bemutatás: a kuria előtti kétnapi tárgyalás, olyan képet, amelyet csak a gyűlölködés, a dühöngő pártszenvédelem rajzolhatott le arra az ártatlan fehér papírosra fekete betűkkel s amelynek méltó társa az ujpesti ellenzék egy részének az a legujabb pletykája, hogy az ujpesti szabadelvű-párt vezérei **dr. Vig Viktort** is megvesztegették, mert nem tudta a kuriát meggyőzni arról, hogy Gödöllőn a választás napján nem Wolfner, hanem Olay győzött s mert nem tudta a Kuriával elhitetni, hogy a kérvényezőknek van igazuk.

A kuria előtt nem a tudás, hanem az igazság dönt.

Hát létezik-e a világon ügyvéd, aki nem a kuriával, hanem bárkivel is el tudná hitetni, hogy azok a választók, akik a szavazó-lista szerint tényleg Olayra szavaztak, megvesztegetés következtében Wolfnerre szavaztak?

Hát lehet-e valakivel elhitetni, hogy olyan egyéneket, akiknek neve a Wolfnerre szavazók listájában vagy egyáltalában a választók névjegyzékében elő sem fordul: a Wolfner-párt által megvesztegetettek?!

Hát lehet-e valakivel elhitetni, hogy olyan szavazók, kik lakóhelyükről három év óta ki se mozdultak, a választás napján Amerikában voltak?!

Hát lehet-e valakivel elhitetni, hogy az ellenzék bizalmi férfai, tudatában annak, hogy eskü alatti kötelesség parancsolja nekik a törvénytelen ellen tiltakozni, ne tiltakoztak volna szóval, írásban, táviratilag s a jegyzőkönyvek aláírásának a megtagadásával, ha a küldöttség elnöke tényleg visszaélést követett volna el!

Nem, nem a kérvényezők képviselőjében rejtett itt a hiba, hanem az ujpesti ellenzék egy része által beadott kérvényben s annak tarthatatlan adataiban.

Nem a kérvényezők képviselője volt a Kuria előtt gyöngye és lanyha, hanem a választás tisztasága, törvényszerűsége és az igazság volt erős, amelynek segítségével dr. Darvai Fülöp letudta leplezni az örök tagadás szellemének a hazugságait s diadalra juttatta az igazságot.

TÁRCZA.

A társadalom a gyermeknevelés szolgálatában

Irtta: Egrí Tóth Kálmán.

Joga s kötelessége-e a társadalomnak a gyermeknevelés munkájában résztvenni?

Különös kérdésnek látszik, pedig valójában még sem az. Nem az, mert a gyermeket ez idő szerint egyedül a szülő tulajdonának tekintik, még pedig olyan tulajdonának, aki felett teljesen s mondhatni önkényesen rendelkezhetik.

Van ugyan az 1868. évi XXXVIII. t.-cz.-ben oly rendelkezés, a mely a gyermek feletti felügyeleti s intézkedési jogot a szülő kezéből a hatóság kezébe teszi át, azon esetre, ha a szülő gyermekének rendes iskolába járását elhanyagolja; a törvény szellemének érvényesülését mindazáltal a gyakorlatban sehol sem tapasztaljuk. Különben vegyük közelebbről szemügyre a dolgot s lássuk, mi a helyzet olyankor, ha a szülő gyermekét az előirt intés és a megfelelő fokozatu pénzbüntetések kirovása dacára is visszatartja az iskolától?

Igaz, hogy a hatóságnak ilyenkor joga volna az elhanyagolt gyermek részére gyámságot rendelni ki, annak rendes oktatása és nevelése céljából. Sajnos azonban, hogy a törvény nemes inteniója elé a kivétel a legtöbb, sőt talán minden egyes esetben

elháríthatatlan akadályokat emel. Mert a gyám-kirendelés jogával kötelességek is járván, a hatóságok egyáltalán nem élnek e jogukkal, nehogy az ilyen esetekben többnyire szegény gyermekek tanításának s nevelésének terhe a község nyakába szakadjon.

Ime tehát a község is azt az elvet vallja, hogy a gyermek a szülőé, tehát vele, a mit akar, neki arra semmi gondja. Tőle ugyan felnőhet a gyermek tanulatlanul, minden életpálya választás s annak kitanulása nélkül, zsarolhatja a sokszor önmagukkal jótehetetlen szülőket, lézenghet napestig az utcákon, káromkodhatik, illetlenkedhetik, a kisebbeket ütheti, verheti s kifosztogathatja, ha elő találja. Lophat is, a meddig rajta nem érik; ha azonban ez bekövetkezik, akkor már a hatóság nem marad veszteg, hanem megindítja az eljárást a gyermeknek valamely javítóintézetbe való felvétele iránt. Az okozatnál megjelenik mint büntető az, aki az okot eltávolítani elmulasztotta. Pedig régi közmondás: „Principiis obsta, sero medicina paratur!” S ezt a büntetést is azonban korántsem a gyermek iránti jóakarattal alkalmazzák, oh nem, hanem azon okból, hogy a közbiztonság ilyen módon veszélyeztetve ne legyen. Arra persze ilyenkor alig gondol a hatóság, hogy egy gyermek eltartása a javítóintézetben százakra kerül s hogy e százakat a gyermek szülőinek szegénysége folytán azon községnek kell kifizetni, a melyből a kérdéses gyermek való. Természetesen arra sem gondolnak, hogy azon esetben, ha a gyermek kisebb korában nem egyedül a szülő önkényére lett volna bízva, hanem a szükséges ellenőrzés gyakorlása

mellett a gyermek nevelésében levő hiányok idejében kellőképp pótolhattak volna, nem következett volna be szüksége a javítóintézet alkalmazásba vételének. Amde ha a hatóság mindezekre nem gondolt is, már arra csakugyan gondolnia kellett volna, hogy az a javítóintézet sem javít ám meg minden gyermeket; de sőt azt lehet mondani, hogy aránylag nagyon is kevés azok száma, a kik onnan kikerülve végleg a jó utra térnek.

Már most mi történik, ha a többiek között az is gonosz és megátalkodott maradt, a ki a község költségén küldetett a javítóba? Mit csinál a hatóság, ha az ilyen suhanc veszélyeztetni majd a közbiztonságot, hogy szabadul meg tőle? Avagy meg lehet ezektől is szabadulni?

Igen, meglehet. Csakhogy ez a megszabadulás a börtön lakóinak számát gyarapítja s minden ilyen esetben megfosztja a társadalmat, illetve annak valamely rétegét két munkás kéztől, melyek kellő időben alkalmazott megfelelő eljárás mellett hasznos munkát végezhetek volna.

Bizonyítani sem szükséges, annyira tisztán látszik az itt elmondottakból, hogy a hatóság közönye a szülői nembánomsággal szemben, magára a községre nézve is nagy és állandó veszélyeket foglal magában. A gyermekben ennél fogva nagy hiba csupán a család tagját tekinteni; mert hiszen a gyermek a nemzet testének atomja, a jövő embere, a kinek fejlődése, szellem és szívbéli kiművelése s valamely kenyérkereseti pályára való alapos kiképzése nagyon is fontos az egész társadalomra, sőt magára a nemzetre.

„A szappanbuborék szétpattant* — mondá Wolfner jeles védője dr. Darvai Fülöp a Kuria előtt — „s az igazság egész pompájában kiderült!“

Mi a védő e mondásához csatlakozva még csak örömlöknek adunk kifejezést az igazság győzelme fölött s lelkünk teljes lelkesedésével kiáltjuk újra:

„Éljen a szabadelvűség! Éljen kerületünk képviselője: Wolfner Tivadar!“

Azoknak pedig, kik a választási mozgalmak előtt, alatt, s azután is egész a Kuria mai ítéletéig legindokolatlanabb támadásokat és inzultusokat intéztek ellenünk s az ujbudapesti szabadelvűpárt vezérférfiai és tagjai ellen, tudomásul adjuk, hogy eljárásukat a pártszenvédélyek számlájára írjuk s úgy mint öt évvel ezelőtt, elfeledjük, de kijelentjük, hogy: *eddig és ne tovább!* mert jövőben minden támadást és inzultust a legridegebb fegyverekkel vissza fogunk utasítani s törvényesen meg fogunk torolni.

Reméljük azonban, hogy jövőben nemcsak tartózkodni fognak az alapítatlan támadásoktól és inzultusoktól, hanem községünk jólétének, felvirágzásának érdekében, velünk egyetértve fognak működni.

Az ujbudapesti ellenzék *azon részének* az okulására pedig, amely Talleyrand mondásával ellenkezőt szokott cselekedni, a következőkben közöljük petíciójuk tárgyalásának az egész folyamát:

A petíció tárgyalása.

Április hó 8-án.

A kuria második tanácsa f. é. április hó 8-án kezdte meg a Wolfner Tivadar gödöllői országgyűlési képviselő mandátuma ellen Konyha Géza és társai által beadott petíció tárgyalását.

A tanácsban dr. Farkas Béla elnökölt. Előadó: Kelemen Mór. Bírák: Losonczy Ödön, Asztalos Aba, Gyárfás Ferencz, Polgár Ferencz Bolgár, Emil. Jegyző: Szentiványi M.

Elnök az ülést megnyitván, a kérelmezők képviselőjét és a választás védőit meghatalmazásaik átadására szólította föl. A kérelmezők képviselőjének dr. Vig Viktornak s Wolfner védőjének dr. Darvai Fülöpnek a meghatalmazása rendben találtatott, el-

lenben a választók védőjének Zsoldos Jánosnak a meghatalmazásában *alaki hibát* talált s azt rövid tanácskozás után el nem fogadta a kuria.

Miután Wolfner védője dr. Darvai Fülöp az elnök felszólítására kijelentette, hogy a kérvény ellen alaki kifogást — habár tehetne — nem tesz, dr. Vig Viktor a következőkben sorolta fel a kérvényezők vádjait:

1. A szavazás sorrendjét nem a sors, hanem Illek Vinceze választási elnök döntötte el, aki maga irta a cédulákat, maga helyezte kalapba s maga huzta ki. A Wolfnerpárt a tanyákat előre kijelölte, oda sátrakat épített, ételeket és italokat hordatott.

2. Illek Vinceze választási elnök a Wolfnerpártot 11 óráig szavaztatta s csak azután eresztette az ellenpártot szavazásra.

Elnök e pontnál figyelmezteti a kérelmezők képviselőjét, hogy a választás elnöke dr. Freysinger volt s Illek Vinceze csak a szavazatszedő II-ik küldöttségnek volt az elnöke. Mire dr. Vig Viktor így folytatta:

3. Illek Vinceze küldöttségi elnök az Olay-párti bizalmi férfiak működését megakadályozta.

4. Illek Vinceze küldöttségi elnök a szavazó-helyiségben minden Wolfnerre szavazót megéljenzett, korteskedett s mint iskolaszéki elnök leveleket irt a tanítóknak, értekezletre hívta őket, hogy Wolfnerre szavazzanak.

5. A választók nem szóval, hanem cédulákkal szavaztak. A cédulákat dr. Sugár Bódog vette át s a szavazatokat egyszerűen bediktálta.

6. Zsoldos János főjegyző, Borényi Antal segédjegyző, háromheti szabadságot vett s ez idő alatt korteskedett, a kerületben Wolfner koesiján járt. A korteskedést az előjárásnak egy végrehajtója s egy becsüese is az egész idő alatt nyilvánosan üzte.

7. Zsoldos János a választókat az előjárás hivatalos helyiségébe hívatta, amint ezt Ugró. Tanács és Medveczky igazolják. Mogyoród község jegyzője a község házára Wolfner zászlaját tűzette ki s azt onnan le se vette.

8. A Wolfner és Társa cég fővárosi irodájának egyik alkalmazottja a Kerepesi-úton 55 hordárt szerződtetett, azokat külön vonaton, polgári ruhába öltöztetve, Gödöllőre szállította s ott este 9 órakor hamis szavazó-cédulákkal leszavaztatta. A cédulákat dr. Sugár Bódog vette át s egyszerűen leolvasta azokról az elhaltak, távollevők, Amerikában tartózkodók neveit.

lőre szállította s ott este 9 órakor hamis szavazó-cédulákkal leszavaztatta. A cédulákat dr. Sugár Bódog vette át s egyszerűen leolvasta azokról az elhaltak, távollevők, Amerikában tartózkodók neveit.

Kelemen kuriai bíró előadó itt azt a kérdést intézte a kérelmezők képviselőjéhez, hogy a törvénynek melyik pontjához sorolja ezt a vádját? Abszolút érvénytelenítési indokot lát benne, avagy csak leszámíthatni kívánja a többségből a hordárok szavazatát.

Dr. Vig Viktor kijelenti, hogy csak leszámíthatni kívánja.

9. Dingl választói joggal nem bíró ujbudapesti fodrász 12 embert vitt ki magával Gödöllőre s ezek a távollevők helyett szavaztak.

10. Az etetés, itatás oly nagy mérvben folyt, hogy 700 liter pálinka, 20 hectó bor stb. fogyott el s Károlyi Nándor vendéglős számlája 9000 koronát tett ki.

E pontnál az előadó azt kérdezi, hogy hol folyt az etetés-itatás a Wolfnerpárt tanyáján, vagy azt megelőzőleg? Dr. Vig Viktor kijelenti, hogy a Wolfnerpárt tanyáján.

11. A megvesz'ezetés oly nagy mérvben folyt, különösen a Ujbudapest községében, hogy onnan 1396 Wolfner szavazatot tudtak összehozni, míg a romlatlan beesületes vidékről csak 970-et.

12. A záróra tévesen jegyeztetett be a választási jegyzőkönyvbe.

Mind ezek alapján kéri a többséget Olay számára megállapítani s esetleg az egész választást megsemmisíteni.

A védelem.

Wolfner védője dr. Darvai Fülöp mindenekelőtt kijelenti, hogy a védelem során is felmerülnék bizonyos körülmények, amelyek lehetetlenné teszik azt, hogy a védelem tárgyilagossá legyen s ennek következtében bármennyire igyekszik is a kuria magas fóruma előtt az objektivitást megtartani, mégis kénytelen az egész petíció alkatát, tartalmát a törvény szempontjából mérlegelve, azon meggyőződésének adni kifejezést, hogy az egész petíció nem a kuria elé, hanem a papirkosárba való, mert hiányzanak abból a törvényes kellékek; minden sora valóságos szatirja az ide vonatkozó törvényeziknek s tartalma hasonlít a szappanbuborékhoz, mely néha tarka színeket, néha az irigység

Szakítani kell tehát a most divatos rendszerrel s ehhez képest a hatóság egyetlen esetet se mulasszon el, a mikor segítő kezének kinyújtása által valamely magára maradt, avagy a szülők által az iskolától rosszakaratulag elvont gyermek javítását s ennek alkalmas életpályára való előkészítését észszerű módon, esetleg a gyám kirendelése által előidézheti. Hogy pedig ez annál biztosabban megtörténhessen, szükség van arra, hogy a mint törvény írja ellen azt, hogy vajjon a szülő gyermekének tanításáról s neveléséről kellőképp gondoskodik-e: éppen úgy gondoskodik törvény arról is, hogy egy gyermek se nőhessen fel a nélkül, hogy szülője őt valamely biztos kenyérkereseti szakmában alaposan ki ne képezte volna. S hogy a mennyiben ezt tenni a szülő gyermeke 13 éves koráig elmulasztotta volna, tenné meg a hatóság kötelességét a gyám kirendelése által olyan irányban, hogy az ily züllésnek kitett gyermek, neki való mesterséget tanuljon ki.

Szükség van továbbá arra, hogy ugy ezen, valamint az 1868. évi 38. t.-cz. idevágó rendelkezése kibővítették azzal, hogy évenként minden község költségvetésileg gondoskodik oly összegekről, a melyekből ebbeli kötelemeinek teljesítése közben felmerülő kiadásai fedezetet nyerhetnek. A mennyiben pedig sok község van olyan, a mely szegénységénél vagy túlságos megterheltségénél fogva, e nembeli kiadásait saját erejéből fedezni nem volna képes, állami segítség mellett meggyőzően léteztessék alapok, a melyek a kérdéses községeket nemes hivatásuk betöltésében támogatják.

S nekem ne mondja senki azt, hogy a

községet, megyét és államot, a család terhet képező kiadásokkal megróni nem lehet. Mert akkor, a midőn a család akarva vagy akaratlanul képtelen gyermekei iránti kötelezettségét teljesíteni s a midőn emélfogva arról van szó, hogy a vallásosan erkölcsös, hazafiasan érző és gondolkodó, munkára nevelt emberek számát mi magunk gyarapítsunk s ezzel nemzeti megerősödésünket elősegítve a börtönök és azok lakóinak számát lehetőleg apasszuk: akkor áldozatoktól, ha még oly nagyok is, visszariadnunk nem szabad.

Ne gondolja azonban senki, hogy a törvényhozás s a törvények végrehajtói a községek és megyék a gyermekekkel szemben fenforogó kötelességüket a fent említett módon teljesítik, az esetben már nem volna aktuális többé az a kérdés, vajjon fennforog-e szüksége annak, hogy a társadalom a gyermeknevelés munkájában részt vegyen-e?

Oh ez a kérdés ennek dacára is kell, hogy foglalkoztassa a szülőket, tanítókat s a tanügy minden igaz barátját.

Mert a mint a község nem gondol ma azzal, ha a gyermekek egy része műveletlenül s szívbéli romlottsággal nő fel: azonképen tapasztalhatjuk naponként azt is, hogy a felnőtt emberek sem igen törődnek a más gyermekével.

S ebben én véghetetlen nagy bajt látok, melyből a társadalomra sok teher és kellemtelenség hármlik.

Az a gyermek, nézetem szerint, csak első sorban a szülő; de nem kizárólag. Abból, ha a gyermek hasznos tagjává válik a társadalomnak, ugyszólván mindnyájunknak

van haszna, a szülőknek és a társadalomnak egyaránt; viszont a családok és sikkasztók, tolvajok és betörők veszélyes szereplése első sorban a szülők gyáza és szegénye, de egyszerűs mind édes mindnyájuk érdekét is fenyegeti. Világos tehát, hogy nem lehet közömbös előttünk a más gyermeke s annak különösen a családon kívüli viselete, főleg ha meggondoljuk, hogy a gyermek az iskolában büntetendő események legtöbbször az utczán s általában az otthontól és iskolától távol követi el s hogy az iskolában elbírálás alá került fegyelmi esetek legnagyobb része az utczán elkövetett helytelen s olykor vétkes események közül kerülnek elő.

Lássunk különben néhány esetet azok közül, a melyek miatt a tanítónak csaknem nap-nap mellett bíraskodnia kell, elvesztetve ezzel sok drága időt, a mit különben osztálya előhaladásának biztosítására fordíthatott volna.

— Tanító ur, — mondja egyik, — Pista és Gyuri a mint tegnap délután haza felé mentek, a falakat befirkálták s azokra mindenféle illelenségeket irtak. Máskor meg azt hallja a tanító, hogy egyik tanítványa hazamenet minden kaput megdöngtetett s minden esengővel bíró házba becsengetett.

Az sem ritka eset, a mikor azt kell hallania az osztályvezetőnek, hogy több tanítványa az utczán egymást lökdösve, egymás után követ vagy sarat hajigálva s illelten szót kiabálva ment végig.

Más alkalommal ismét azt hozzák a tanító tudomására, hogy a fiuk közül többen, a mint az iskola közvetlen közeléből eltávoztak, cigarettára gyujtattak s hogy a czi-

A 2-ik pont alatt ismét Zsoldos János főjegyzőt tolja a petíció előtérbe s oly eslekménnyel vádolja, amelyben Zsoldos feyelmi bírósága már döntött s a kuria asztalán fekvő véghatározattal, teljesen alaptalannak jelentetett ki és Zsoldos a vád alól felmentetett.

A 3-ik pontban az állittatik, hogy Herzmann L. 200 koronával vesztegettetett meg. Miután azonban hatósági bizonyítvány igazolja, hogy a Wolfnerre szavazók listájában Herzmann neve elő nem fordul, ennek folytán egy nem létező s nem szavazó egyén nem is volt megvesztegethető.

A 4-ik pontban említett Szalai Károly a II-ik küldöttség szavazó listája szerint Olay Szilárdra szavazott.

Az 5-ik pontban azzal vádolják Halmos vasuti tisztviselőt, hogy Gondát, Csabát Wolfner érdekében megvesztegette, a hatósági bizonyítvány szerint azonban se Halmos, se Gonda, se Csabala a szavazók között elő nem fordul.

A 6-ik pont azt a mesét találja fel, hogy *Kerekes Albin* rákos-keresztúri segédjegyző 3 szál szavazót megvesztegetett s midőn Urbán Istvánt akarta megvesztegetni, rajta kapatván, megveretett. Hatósági okirat igazolja, hogy Kerekes Albin Rákoskeresztúron se segédjegyzői, se más minőségben alkalmazva nem volt s pénzzel annyira nem rendelkezett, hogy Philipszky nevű Olayra szavazótól kért és kapott hazautazásra 1 frtot.

A 7-ik pont Tóth Mártonról azt mondja, hogy Blaskó Dunakeszi lakost 6 koronával hódította el. Ezt az állítás közjegyzői okirat ezüfolja meg, de különben is Blaskó a III-ik küldöttségénél Olayra szavazott.

A 8-ik pont szerint Reinhold Béla pusztaszent-mihályi műkertész azt állítja, hogy Wolfner Tivadar beszámolójakor megígérte, hogy új község-házat épített s kész e ezélra 12.000 koronát letétbe helyezni, ha reá szavaznak.

A kérvény elfelejtette megjelölni az időt, amelyben Wolfner ezt az ígéretet tette. „Én tagadom, — mondja a védő emelkedett hangon — ennek a nyolezadik pontnak a valóságát. De ha ez az ígéret meg is történt volna, nem képez törvénybe ütköző érvénytelenségi okot, mert a Kurianak éppen ezen tanácsa a f. é. 20. sz. a. hozott ítéletében már kifejtette, hogy közezőlok előmozdítására tett ígéret avagy adomány nem ütközik a törvénybe, már pedig a község építése közezől előmozdítása. Am eltekintve ettől, hogy Wolfner Tivadar ilyen ígéretet nem tett, azt igazolja Reinholdnak sajátkezű levele, hogy: „Az állítólag nekem tulajdonított kijelentést szükség esetén a bíróság előtt megezőfolom“. S azonkívül Pártényi József és társai közjegyzőileg hitelesített okiratban kijelentik, hogy Wolfner Tivadar beszámolóján eleitől végig jelen voltak s hogy Wolfner Tivadar adományról, összegről, egy árva szót sem ejtett.

A 9-ik pont szerint Medveczky József s Ulrich József kut-mester tanúsága szerint, Wolfner Tivadar, Zsoldos János és Diamantstein Lajos kíséretében az Ujpesti szatócsok és kiskereskedők közgyűlésén megígérte, hogy a fogyasztási pótadót eltörli.

Ez az állítás mosolyra késztet. A képviselő ilyen ígéretet nem tehet s hogy nem is tett, arról tanuskodik a közgyűlésről felvett jegyzőkönyv, melyben éppen az ellenkezője van annak elmondva. Wolfner Tivadar ugyan is a közgyűlésen kijelentette, hogy nem tehet s nem ígérhet ez irányban a szatócsok s kiskereskedők ipartársulatának semmit.

A 10-ik pontban jelzett Legendi József-éle eset, a mesék országába való valótlanság,

mert Legendi a III-ik küldöttség előtt Olay Szilárdra szavazott.

A 11-ik pont azzal vádolja Isaszeg bíróját Tihon Józsefet, hogy 2 isaszegi lakost azzal fenyegetett meg, miszerint nem kapnak a kinstári réteken kaszálót, ha Wolfnerre nem szavaznak. Darvai védő ezt a vádat megezőfolja az uradalom nyilatkozatával s azzal, hogy a megnevezett két isaszegi lakos Olayra szavazott.

A 12-ik pontban elősorolt Fürst Lajos és Blaskó János közjegyzői okirattal bizonyítják, hogy a reájuk vonatkozó megvesztegetési állítás valótlan.

A 13-ik pontban megnevezett B. Farkas Istvánra vonatkozólag a petíció nélkülöz minden bővebb adatott, ezzel tehát komolyan foglalkozni nem is lehet.

A 14-ik pont szerint Vanicska Ferenc szavazataért, vejét a Wolfner-gyárban ígérték elhelyezni. Vanicska Ferenc neve azonban a hatósági bizonyítvány szerint a választók névlajstromában elő sem fordul.

A 15-ik pont azt állítja, hogy Bara Mihály — Réh Péter tanubizonytsága szerint — nagy összegű pénzt osztogatott a párt vesztegetéseire. Ez olyan üres állítás, a mely komolyan figyelembe se vehető, mert éppen az a tanu Réh Péter, akire a kérvény hivatkozik, közjegyzői okiratban igazolja, hogy az egész dolog valótlanság.

A 6-ik pont szerint Szondy Lajos gödöllői jegyző Polyák Józsefnek előígéreteket tett. Ezt az állítást Szondy és Polyák közjegyzői okirattal megezőfolják.

A 17-ik pont szerint Barta Mór 36 koronát ígért Petrovics Ferencnének, ha férjét rábirja, hogy Wolfnerre fog szavazni. Ez az adat beillik a „Nők az alkotmányban“ című szindarabba, de a törvény egyik szakaszába sem ütközik. Különben Barta Mór közjegyzői okiratban kijelenti, hogy az egész dologból egy szó sem igaz s Petrovicsné nem igen bírhatott befolyást gyakorolni férjére, mert az Olay Szilárdra szavazott.

A kérvény végül a záróra kitűzésére vonatkozó s a főjegyzőkönyvben előfordult tollhibát is érvénytelenségi okként hozza fel.

A tollhiba abból áll, hogy a küldöttség jegyzőkönyvében a záróra $\frac{3}{4}$ órakor tüzetett ki a küldöttségi elnök által s a főjegyzőkönyvből ez a $\frac{3}{4}$ kimaradt. Miután azonban a főjegyzőkönyv a küldöttségi jegyzőkönyvnek csak a másolata, ez a gravamen egy fabatkát sem ér.

Eljutottam — így végzi Darvai védőbe szédét — felszólalásom végéhez s boesanatot kérek, hogy minden részletre kiterjeszkedtem. Nem először állok itt e helyen, de még soha sem tapasztaltam, hogy a pártszenvédely oly álláspontra helyezkedett volna, a melyen — mint a kérvényezők — azt állították, hogy tisztességes ember az, aki Wolfner-re szavazott . . .

Elnök figyelmezteti a védőt, hogy a kérvényezők képviselője ezt szóval nem mondta, s hogy minden választó tisztességes, erre tehát ne reflektáljon.

Dr. Darvai tisztelettel meghajlik az elnök figyelmeztetése előtt, de kötelessége volt Wolfner választóinak s különösen az ujpestieknek elégtételt szerezni. Végül a következőkben összegezi védelmét:

A kérvény oly petitummal van ellátva, a mely a törvény rendelkezésénél fogva elvetendő.

A relatív érvénytelenítési okok elvetendők, a melyek a legliberálisabb engedmények dacára sem adják meg azt a számot, a mely a többséget Olay javára biztosítaná.

A választás napján történt ítatás és etetés nem lépte túl a törvény által megengedett határt.

Az abszolút érvénytelenségi okoknál minden kriterium hiányzik arra nézve, hogy a választás megsemmisíttessék vagy a vizsgálat elrendeltessek.

A szappanbuborék szétpattant s az igazság egész pompájában kiderült.

Kéri a petíciót elutasítani s a költségekben elmarasztalni.

Viszonválasz.

A kérvényezők képviselője dr. Vig Viktor zokon veszi s felpanaszolja, hogy a petíciót papirkosárba valónak deklarálták, hogy szappanbuborékhoz hasonlították s tartalmát a törvény szatirájának jellemezték. Nem akar az egyes esetekre áttérni, nem akar hatást elérni, csak arra szoritkozik, hogy a törvény 28-ik szakasza megengedi a petitumban a kettős kérelmet; fenntartja a kérvény vádjait, a közjegyzői okiratokban nem bizik, mert azoknak nemcsak tartalma, hanem az aláírásai is hamisak. Erre nézve például hozza fel, hogy Mezei Ignác éppen most jelentette fel önmagát a kir. ügyészségnél azért, mert rábeszélésre 6 koronáért egy fővárosi közjegyzői irodában Farkas Károly nevét írta alá egy nyilatkozatra s ugyan ezt tette Fränkl Ármán, aki Klein Ármán és Ertler Zsigmond, aki Schmiedt János nevét írta alá.

Mindezek alapján kéri a vizsgálat elrendelését.

Dr. Darvai Fülöp védelmét s fejtegetéseit dr. Vig Viktorral szemben a törvény szakaszainak idézésével újra megerősíti. Mezei Ignác esetére vonatkozólag, a mely egy ujpesti lapban látott napvilágot, hivatkozik arra, hogy ő se Farkas se Klein Ármán, se Schmiedt János néccel aláírt közjegyzői okiratot a vélelem részéről nem terjesztett a kuria elé egyrészt, másrészt pedig felolvasa a rendőrség átíratát, a mely szerint Mezey Mayer Ignác, mint az ujpesti kiházasító egyesületnek volt elnöke, le volt tartóztatva, be volt börtönözve s ebből az ügyből kifolyólag még most is bűnvádi eljárás alatt áll. Ennek az embernek tehát a hirlapi közlése avagy ön-feljelentése se erkölcsi se jogi értékkel nem bír.

Miután a kérvényezők képviselője az ő érdemleges előadására nem válaszolt: megmarad eddigi álláspontján s kéri a petíció elutasítását, s benyújtja költség jegyzékét.

Ezekután az elnök, miután a tárgy teljesen ki van merítve, a tárgyalást berekeszti s kijelenti, hogy az ítélet holnap, április hó 10-én d. e. $\frac{1}{2}$ 12 órakor fog kihirdettetni.

Az ítélet.

Április hó 10-én.

A Kuria II-ik tanácsának elnöke Varrik Béla f. hó 10-én d. e. $\frac{3}{4}$ 12 órakor hirdette ki ő felsége, a király nevében. a petíció tárgyában hozott ítéletet, a melynek értelmében **kérvényezők kérelmükkel elutasítottak s Konyha Gíza és társai kötelesek Wolfner Tivadar védőjének dr. Darvai Fülöpnek a 2000 koronában megállapított költségösszeget 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett kifizetni. A kérvényezők képviselőjének dr. Vig Viktornak munkadíja saját feleivel szemben szintén 2000 koronában állapított meg.**

Az ítélet indokolását, — mely teljesen megfelel ugy a szabadelvűség. mint a gödöllői kerület szabadelvű-párt azon felfogásának, hogy a kuria szigorú ítélkezése a választások tisztaságát biztosítja, — az idő rövidségénél fogva csak a jövő számunkban fogjuk közölni.

— **Hazug híresztelés.** A „Neues Pester Journal“ folyó hó 9-ki számában azt írta, hogy Ujpest községének több hivatalnokai, közöttük Zsoldos János főjegyző ellen rendetlen pénzkezelés miatt a pestvidéki pénzügyi igazgatóság vizsgálatot kért s en-

Melléklet a „Közérdek” 15-ik számához.

sárga színét is mutatja s azután szőtpukkad s nem marad belőle semmi.

E bevezetés után a petíció jogi oldalával foglalkozik Darvai s fényes elok veneziával, nagy jogi tudással bebizonyítja, hogy a petíció határozathozatalra, eljárásra nem alkalmas, elutasítandó s végső kérelme, petítuma mellőzendő, mert az gyógyíthatatlan belső betegségben szenved, amennyiben azt kívánni, hogy a többség relatív érvénytelenségi okok alapján Olay számára deklaráltság, esetleg az egész választás abszolút érvénytelenségi okok alapján megsemmisítessék: nem fér meg egymás mellett, s ki van zárva, hogy abszolút okoknál fogva törvénytelen választás alapján a valódi többséget meghatározni lehessen.

Wolfner védője a petíció tartalmát három részre osztja. Az első részben azokat a pontokat sorolja, amelyek a *küldöttségi elnök* állítólagos *visszaéléseire* vonatkoznak; a második részbe azokat, amelyek a *relatív érvénytelenségi okokat* — s a harmadikba azokat, amelyek az *abszolút érvénytelenségi okokat* foglalják magukban.

A *küldöttségi elnök* Illek Vincze állítólagos törvénytelenégeit elvi jelentőségű kérdésnek tekinti s hangsúlyozza, miszerint mindaz, ami egy közokiratba van foglalva, oly ténynek, megállapodásnak tekintendő, amelyet csak az esetben lehet megválni, ha arra a törvény 90. §-a emeltyüt nyújt. Ez esetben pedig nem nyújt mert a választás elnöke dr. Freysinger, közjegyzőileg hitelesített nyilatkozatban bizonyítja, hogy hozzá az egész választási idő alatt panaszszal senki sem járult, hogy személyesen meggyőződött arról, miszerint a választók minden küldöttségénél a törvény értelmében szavaztak. Már pedig lehetetlen feltenni az Olay-párt bizalmi férfiaról, akik között egy ügyvéd is volt (dr. Aradi Béla), hogy visszaélés, törvénytelenesség esetében a választási elnöknel panaszt ne emeltek volna s hogy orvoslátot ne kértek volna. A választási aktusról felvett jegyzőkönyvben panasznak nyoma sincs s ami a jegyzőkönyvben nincs, az érvénytelenséggel sem bírhat. Megjegyzik különben, hogy a pártok helye, tanyája, pártközi egyezmény alapján lett kisorsolva s a bódék már akkor fennállottak. A szavazás az I-ső küldöttségénél Olaystákkal, a II-ik küldöttségénél Wolfneristákkal egyszerre kezdődött s hogy a Wolfner-párt sza-

garettavégeket részint az utcán, részint a kávéházakban s egyéb mulatóhelyeken szedték össze.

Nem egyszer meg az a panasz merül fel, hogy ezen meg ezen osztályból való nagyobb fiu, vagy olyan csavargóféle iskolakerülő megverte tanítónyunkat, a kinek vagy akiknek különben máskor is halálos aggodalmak között kellett haza menniök a feletti félelmükben, hogy rendszeres üldözójük meglátja s megveri őket,

Habár a ritkább esetek közé tartozik is, mégis előfordul az is, hogy egyik-másik gyermek 40–50 fillérrel, sőt néha 1–2 koronával zsebében másod vagy harmadmagával *beegy nyulakodni a czukrászatába*, sőt a *korcsmába* is, hogy 1–2 pohár pálinkát vagy egy pohár sört igyék.

A lopás miatti panaszok meg éppen sűrűn fordulnak elő; az enémü fegyelmi esetek hihetetlen nagy száma tesz róla tanúságot. *Lop a gyermek gyümölcsöt a piacon, a kertekben, a szőlőkben s a boltból, a horá vásárolni jár, minden kezűgöbe eső tárggyal.* Ugyanezt teszi a heti és országos vásárok alkalmával, a mikor is különösen jó alkalmak nyílnak a gyermek lopási hajlamának a kielégítésére.

Ki győzné azonban elősorolni a gyermekek mindazon illetlen, sokszor meg éppen bűnös tetteit, a melyeket azok az iskolán és családon kívül elkövetnek s amelyek közül egyik-másik több esetben a gyermek egész életére károsan kialakító hatást gyakorol.

(Folyt. köv.)

vazása 11 óráig eltartott, azon nem lehet esodálkozni, hiszen 1896-an szavaztak le. Hogy az Olay-párt bizalmi férfait működésükben nem akadályozta meg senki s ott maradtak mindvégig, azt közjegyzőileg hitelesített nyilatkozatával éppen az Olay-párt egyik azonosági tanuja igazolja.

A választási elnök az eskü szentsége alatt járt el a bizalmi férfakkal együtt: nyilatkozatuk tehát teljes bizonyítási erővel bírónak tekintendő s a nyilatkozatok alapján a felsorolt tények alaptalanok.

Hogy Illek Vincze leveleket irt s értekezleteket hívott össze: azt bátran tehettem, mert hiszen az újpesti szabadelvű-pártnak elnöke volt.

Hogy Zsoldos János főjegyző szabadság ideje alatt büneselekményt követett-e el, annak elbirálása nem tartozik ide s ha a vidéken korteskedett volna is, hivatalos hatalmával a községén kívül bizonyára vissza nem élhetett. Hogy hivatalos helyiségében korteskedett volna, azt közjegyzőileg hitelesített nyilatkozattal éppen az a tanu, a kire a petíció hivatkozik, czáfolja meg. Hogy a monori jegyző éppen az ellenkezőjét eselekedte annak, amivel vádoltatik, arról is hivatalos okmány tanuskodik. *Érvénytelenségi okot tehát mindezekben felfedezni ép oly kevéssé lehet*, mint ahogy nincs a következő relatív érvénytelenségi okokat tartalmazó részben. Mielőtt azon esetekre térne át, egy kis szünetet kér az elnöktől.

Az elnök 10 percznyi szünetet engedélyez.

Szünet után.

Dr. Darvai védő, miután az elnök az ülést újra megnyitotta, — rátér azon regényre, melyet a kérvényezők változatoság de nem változhatatlanság kedvéért „Hordárok” ezime alatt bele szóttek a petícióba. Ennek a regénynek elő- és utójátékával nem foglalkozik, csak azt konstatálja, hogy azok a hordárok, kiknek száma a petíció elején 40, — a petíció közepén 45 s a petíció végén 55, akik közül azonban a kérvény csak 11-et sorol fel névleg s azután hordársípka számokkal egészíti ki őket — a törvény keretén belül érvénytelenségi okot nem képezhetnek, mert *a kérvény nem sorolja fel, hogy kik és hányan szavaztak s kik helyett szavaztak.* A védő megengedi, hogy hordárokat, miután a Wolfner-tanyán a villanyvilágítás felmondta a szolgálatot, vittek ki Gödöllőre fáklátartásra s szolgálatra, de azon állítás, hogy ezek mások helyett szavaztak, alihetőség alap feltételeivel sem bír s nem egyéb a fantázia szörnyszülötténél, a melyet ha a relatív érvénytelenségi okok közül kihagytak volna, *a petíciónak legalább komoly látszata lett volna.*

Közjegyzőileg hitelesített okirattal bizonyítja be ezután, hogy a kérvényezők valószínű vadászatot rendeztek a hamis szavazatokra. Szerencsétlenségükre azonban egyet sem sikerült találniok, mert ime közjegyzőileg hitelesített s hatósági okiratok *bizonyítják*, hogy a ki a petíció szerint Amerikában van, *Kecskeméten lakik s a választás napján ján Wolfnerre szavazott*, hogy annak a neve, — aki a petíció szerint meghalt, távol volt, — *a Wolfnerre szavazók listájában benn sem foglaltatik*, hogy két hasonló név létezik ugyan a képviselőválasztók listájában több esetben, *de az, a ki ezek közül leszavazott nem halt meg, ellenkezőleg jó egé zségnek örvend.*

A Dingl Péter s 12 társának, továbbá Svabi kereszténynek — Sami izraelita helyett való leszavazása ép *ugy a mesék országába tartozik*, mint az, hogy négy választó jogtalanul utasított volt vissza, holott közokirattal van bebizonyítva, hogy az illetők mért nem szavaztak.

Igy a petíció relatív érvénytelenségi okai helytelenek, az előadott tények valótlank s bizonyítékok nélkül terjesztetvén elő, figyelembe nem is vehetők s jobb lett volna ezt a szatírárt meg nem írni. Jobb lett volna már csak azért is, mert a legmesszebb menő engedményeket téve s a petícióban mesterkéltén készített hamis szavazatok sorban elfogadva, még mindig csak 102 szavazatot lehetne leszámítani s Wolfner Tivadar még mindig 161 szótöbbséggel birna. A relatív érvénytelenségi okok tehát eredményre nem vezetnek.

Áttérve az abszolút érvénytelenségi okokat magában foglaló részre, dr. Darvai Fülöp mindenekelőtt kiemeli, hogy azt, miszerint Wolfner Tivadar részéről a választás előtt etetés és itatás történt volna, maga a petíció sem állítja. *A választás napján, apárt tanyáján nyújtott rendes ellátás pedig törvénytelen; ezért az ellátásért egy se szavazott Wolfnerre, de szavazott igen sok, aki semmi-féle ellátásban sem részesült, mert amint azt Károlyi Nándor gödöllői vendéglős közjegyzőileg hitelesített okiratban igazolja, habár az ellátás 1500 emberre rendeltetett meg nála, volt igen sok, aki semmit sem kapott, mert az étele, itala stb. idő előtt elfogyott, elfogyott pedig azért, mert idegenek s nem választók, a kordont többször áttörve, annyit elettek és elittak a választók előtt, amennyit lehetett.*

Hogy a kérvényezők képviselője — dörgi Vig fele Darvai — *„a választókat tisztességes és nem tisztességesekre osztályozza*, arra vissza fogok később térni. Előzőleg azonban azokkal az abszolút érvénytelenségi okokkal foglalkozom, a melyek a legdiffamálőbbak volnának, ha csakugyan léteznének.

Ezek közül első a *Malevics Alajos* esete, a kiről azt mondja a petíció, hogy Wolfner Tivadar állást és 30 K. hetibért ígért neki, ha reá szavaz.

Ez a valótlank hír, kolportáltatott, a helyi lapokban közöltetett s Wolfner Tivadar, aki az egész választási idő alatt puritán korrektséggel viselkedett, az újpesti kir. járásbírósnak utján keresett e diffamáló nyilatkozattal szemben elégtételt. A megejtett tárgyalás folyamán, eskü alatt tett vallomások szerint kiderült, hogy Malevics *csak egyszer* 1901. október 1-én volt a Wolfner gyárban, hogy azon a napon Wolfner Tivadar Gödöllőn volt s így *Malevics nem is beszélhetett Wolfner Tivadarral*, hanem igenis beszélt a gyár alkalmazottjával Opfermannal, a ki tanuk előtt kijelentette neki, hogy a czég határozott tilalma folytán, a választás előtt senkit sem szabad felfogadnia. Mindezek igazolásául beterjeszti eredetiben az újpesti járásbírósnak jegyzőkönyvét, amelynek alapján kijelentheti, hogy *a petíció ezen megvesztegetési állítása valótlank.* Malevics különben is Olayra szavazott.

Az elnök ekkor tekintettel arra, hogy a tárgyalás ma ugy sem fejezhető be, a mai tárgyalás folytatását holnapra tűzte ki.

A tárgyalás folytatása.

Április hó 9-én

Második nap Wolfner képviselője dr. Darvai Fülöp védbeszédjének fonalát a Malevics esetenél vette föl s az 1899. évi XV. t. cz. 81. §-a alapján kifejtette, hogy az általa az abszolút érvénytelenségi ok megdöntésére benyújtott kir. járásbírósnak jegyzőkönyv mint bizonyíték, a törvényezők szerint negatív alapon is megállapítható. Azután áttért a vesztegetések részletezésére s hangsúlyozta, miszerint a petíciónak 2. 3. 4. 5. 6. 7. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. és 17. pontja alatt előadott eselekmények egytől-egyig relatív okok, a melyek a Wolfner képviselővel semmiféle összeköttetésben nincsenek s csak a 8. és 9. pontban felsorolt ok, mondható abszolút oknak.

nek folytán a vármegye alispánja az említett tisztviselőket állásuktól felfüggesztette s a fegyelmi vizsgálat vezetésével Ivánka Pál főszolgabíró bízta meg. A legilletékesebb helyről nyert értesülés szerint ez a híresztelés az első betűtől az utolsóig légből kapott koholmány. Zsoldos János főjegyző még aznap megtette a kellő lépéseket arra, hogy a hazug hír terjesztőjét kipuhatolja, hogy ellene a törvényes lépéseket megtehesse.

Azt hisszük, hogy tisztességes embernek, az ilyen hazug hírek terjesztőjét illetőleg, kommentár nem kell.

H I R E K.

Lapunk mai száma hat oldalból áll. A melléklet csatolását azért tartottuk szükségesnek, hogy olvasóink teljes és hű képet nyerjenek a petlező tárgyalásáról.

— **Tavaszi nemzetközi kiállítás.** Az országos magyar képzőművészet tárlata saját esornokában, a városligetben, nemzetközi kiállítást rendezett. Hazai és külföldi művészek 13 teremben összesen 583 művet állítottak ki. A kiállított műveket már ismertették a napi lapok, azért csupán az újpesti művészek kiállított munkáinak felemlítésére szeretkezünk. A III. szobában található *Boreza Lajos* kis szoborműve: „Tanulmányfej”. Csinos apróság. A IV. teremben ugyanannak egy másik szoborműve: „Tanulmányfej”. Elsatnyult, szenvedő gyermeket ábrázol fekvő helyzetben. Érdekes munka, mely komoly gondolkodásról tanuskodik. A VII. teremben meglehetősen rossz helyen függ *Pátya Czelesztin* egy portra olajfestménye, mely *Sonnenfeld Lajos* leánykáját *Lilát*, ábrázolja profilban. A kép hű, a színezés finom, azonban idősebbnek tünteti fel modeljét. A XI. szobában ugyanannak két olajfestménye van kiállítva: „Patak part” és „Nyárfák” míg a XIII. teremben még egy olajfestménye lóg: „Őszi nap kelte”. Mind a három kép elűt az ő eddig megszokott vásár jelenetétől. Igen szépek ezek a nagyobb tájképek, színezésük merész, de érdekes. Ugyanezen teremben van kiállítva *Basa Jenő* olajfestménye a „Politikus”, gondolkozó ülő uri embert ábrázoló sötét színezetű kép, mely tehetségre vall. Végül ugyanott van elhelyezve *Bachmann Károly* olajfestménye: „Munkaszünet”. Egy munkást ábrázol, a ki unottan várja, hogy munkához jusson. Jó kép, mely arról kezeskedik, hogy a művész behatóan megfigyelte a munkanélkülieket. Több művész Újpestről ezuttal nem állított ki semmit.

— **Kossuth-síremlék.** A városligeti iparcarnokban van felállítva és ingyen megtekinthető *Andrejka József* újpesti szobrásztanár pályatervezete is. A székesfővárosi lapok műkritikusai, mondhatjuk elég méltánytalanul, kiesínyleg nyilatkoztak *Andrejka* pályamunkájáról. Felhívjuk a közönséget tehát meg a pályaműveket és hozza meg a maga saját véleményét. *Andrejka* műve szép munka, vetekedik bármelyik pályaművel, különösen pedig az I-ső díjat nyert *Stróbel-féle*. *Andrejka*-é kimagasló imponáló mű, míg *Stróbelé* nyomott, kálvária szerű, sablonos zagyvált. Tessék az összehasonlítást megtenni, bizonyára nekünk lesz igazunk.

— **Közgyűlés.** Az „Újpesti Általános Betegsegélyező-Egyesület” f. é. április hó 13-án d. u. 3 órakor a Colosseumban tartja az alapszabályok 11. §-a szerinti közgyűlést.

— **Eljegyzés.** *Cserba Dezső* dr. újpesti ügyvéd eljegyezte *Hédervári Böske* kisaszonnyt dr. *Hédervári Soma* leányát. Fogadják eljegyzésükhöz — lapunk útján is legőszintébb és legjobb üdvkívánatainkat. — *Fuchs Sándor* újpesti lakos eljegyezte *Schön Ilona* kisaszonnyt *Schön Bernát* papírkereskedő leányát.

— **A levelező közönség figyelmébe.** A m. kir. posta- és táviratigazgatóság a következő közérdekű sorok közzétételére kérte fel lapunk szerkesztőségét: „A vidéki közönség egy részének tájékoztatására a következőkben még mindig nagy számmal érkeznek Budapestre 4 filléres levelezőlapok, melyek 1 filléres póttal ninesennek ellátva s ennek folytán a kézbesítés alkalmával csak pótdíjjal megterhelve kézbesíthetők. Az ebből származó kellemetlenségek és kezelési nehézségek megszüntetése céljából felkérem a közönséget, hogy a 4 filléres régi kiadású levelezőlapokat a postára

adás alkalmával 1 filléres póttal saját érdekében okvetlenül lássa el.”

— **Zártkörű táncmulatság.** Az „Újpesti munkásképző egyesület” az „Asztalos szak- és segéd munkások egyesületé”-vel közösen f. évi április hó 19-én a Colosseum helyiségeiben dal-, szavalat-, világposta- és műkedvelői színelőadással egybekötött zártkörű táncestetélyt rendez. Ez alkalommal színe kerül: „A gyári lányok.” Színmű 1 felvonásban. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj: Személyjegy 60 fillér. Családjegy 1 kor. 20 fillér. (1 ur, 2 hölgy). A táncestetélyt az U. M. K. E. dalkara énekkel nyitja meg, utána szavalat majd a színelőadás következik, melyben *Bella István Meneszlé* *Juliska Rajner Ferencz* *Streichmann György* *Steiner Etel* *Takáts Mariska* *Halasi Erzsike* s *Blum János* működnek közre.

— **Uj zenemű.** A „Harmónia” zenemű kiadó részvénytársulat kiadásában épen most jelent meg „A Magyar hazánk dalgyöngyei” cím alatt *Hubay Károly* által szerkesztett dalgyűjteményben *Hazslinszky Gusztáv* két szép zamatos dala. Az egyik: „Fáj a szívem, sir a lelkem,” s a másik: „Barna kis lány, mi lelt téged?” Az elsőnek szövegét *Fülei Lajos*, a másodiknak zenéjét *Fülei Lajos* s *Hazslinszky Károly* írta. *Hazslinszky Károly* a dalszerzés terén már oly díszes nevet vívott ki magának, hogy legújabb szerzeményét szükségtelen magasztalunk s elég ha a közönség figyelmét felhívjuk rá. A két dalnak 1 K. az ára.

— **Az „Újpesti Zeneművelő Egyesület”** (Conservatorium) által 1902. évi április hó 12-én (szombaton) *Pásold Agostonné* urnő és *Mateczky Bianca* k. a. szíves közreműködése mellett saját helyiségében *kézi hangversenyt* rendez, melynek műsora a következő: 1. *Beethoven* L. Sonata (pathétique) op. 13. a) Grave. Allegro molto e con brio. b) Adagio cantabile. c) Rondo. Zongorán előadja: *Pásold Agostonné* urnő. 2. *Thomas*. Nagy ária „Hamlet” című operából. Éneklő: *Mateczky Bianca* k. a. Zongorán kíséri: *Erkel Gy.* főigazgató ur. 3. *Wieniawski* H. Romance sans paroles et Rondo élégant. Hegedűn előadja: *Pásold Agoston* ur. Zongorán kíséri: *Pásold Agostonné* urnő. 4. *Delibes*. Nagy ária „Lakmé” című operából. Éneklő: *Mateczky Bianca* k. a. Zongorán kíséri: *Erkel Gyula* főigazgató ur. 5. a) *Moszkovszky M.* Keringő. b) *Voprich M.* Staccato-Caprice. Zongorán előadja: *Pásold Agostonné* urnő. Kezdeté este fél 8 órakor. Belépti-díj nem tagok részére 1 korona.

— **Toth József ünnepély.** Az újpesti áll. polgári leányiskola tanári testülete f. é. Április hó 20-án az intézet torna termében jótékonyzélú „Toth József ünnepélyt” rendez. Az ünnepélynek következő a műsora: 1. *Tavaszi dal*. Előadja az ifj. énekkar. 2. *Az árvaék atyja*. Felolvassa: *Bauer Soma* ur. 3. *Mendelssohn*. „A madarak búesúja”. Két-szólamu karban előadják: *Hayden* L., *Billig G.*, *Brett E.*, *Dezső M.*, *Feigerle M.*, *Fukasz J.*, *Escher M.*, *Fritz E.*, *Schwarz E.*, *Neufeld J.*, *Unger J.* (Soprán), *Káger J.*, *Próber R.*, *Szigeti O.*, *Popper J.*, *Cselényi M.*, *Bogner J.*, *Denny H.* (alt). 4. *Hazslinszky G.* „Eredeti hallgatómagyar” zongorakiséret mellett előadja a szerző. 5. *Hazslinszky* — *Dr Váradi*: „Tavaszi ünnepe” ez. daljáték. Előadja dalkör. A sólóták éneklők: *Viola*: *Cselényi Lepke* — *Rosenberg Sz.*; *Rózsa* — *Holzer K.*, *Kertészleány* — *Kohn J.*, *Ibolya* — *Deuts J.* 2-ik *Rózsa* — *Káger J.*, *Liliom* — *Scherer R.*, *Kököresin* — *Neufeld J.*, *Kertészleányok*: *Escher*, *Billig L.*, *Feigerle M.*, *Lepkék*: *Brett E.*, *Feiszinger*, *Ország G.*, *Bier*, *Scherer E.*, *Henter M.*, *Fritz E.* *Bogarak*: *Sveiger R.*, *Szigeti O.*, *Demay*, *Ramaseder*, *Tibolya*, *Renkl A.* 6. *Popper Dávid*: „Magyar repsoidia” gordonkán előadja *Toth M.* ur. hölgy 7. *Magyar népd.* Karban éneklők: *Billig L.*, *Neufeld J.*, *Bogner J.*, *Kohn J.*, *Zwickl J.*, *Grünhut*, *Hirsfeld*, *Fukasz J.*, *Rosnberg*, *Szigeti O.*, *Káger J.*, *Szabó*, *Svarz*, *Scherer E.*, *Ország G.*, *Fritz E.*, *Billig G.*, *Dezső M.*, *Kmetto T.*, *Deutch J.*, *Tibolya*. 8. *Wieniawski*: *Legenda*. Hegedűn előadja: *Hazslinszky Gusztáv* ur. 9. *Monológ*. Előadja: *báró Sommaruga* *Valdamárné* urnő. 10. *Dalok*: Előadja: *Dr. Vladár Józsefné* urnő, zongorán kíséri: *Dr. Vladár József* úr. 11. *Adagio*. Bemutatják a táncstanfolyam növendékei. 12. *Könyörgés*. Irta: *Lusztig Emma* úrhölgy, elmondja: *Villányi Katalin*. Belépti-jegy személyenként az első 10 sorban 2

korona a 11-16 sorban és az oldal üléseken 1 kor. állóhely 60 fill. A jövedelem a *Toth József* árvaház alap javára fordítatik.

IRODALOM.

***Shakespeare.** Nemrégiben jelent meg egy könyv, mely egy különös chiffre-vel akarja bizonyítani Shakespeare összes munkáiból, hogy e munkákat Bacon írta, a ki ezt titkos jegyekben ki is jelenti e darabok szövegében. Ez a Bacon-theoria nem új. Annyi tudomány, annyi ismeret, annyi tanultság van Shakespeareben, hogy régi idők fogva lehetetlennek tartották, hogy e darabokat egy közönséges színész írta volna. A jogban oly jártas, mint egy jogtudós. Nyelve a legmagasabb és leggazdagabb angol nyelv. Érzései a legfinomabbak, melyeket valaha földönjáró ember érzett. Emberismerete több, mint bármely udvari emberé. S mindez egy színészen élt volna? Hiába minden theoria, az emberiség történetére nézve mindegy, hogy ki írta e műveket, azok oly esodálatos életet élnek magukban, hogy írójuk neve egészen mellékes, Shakespeare vagy Bacon: a ki *Romeot* *Hamletet*, *Othellot* s a többi harmincznégyet írta, az mindenesetre a legnagyobb intelligencia volt, a ki valaha e földön járt. És midőn egy német tudás először megpillantotta lomok között Shakespeare halotti maszkját, a mely később az övének bizonyult, megdöbbenéssel szemlélte ez arczot, melynél magasztosabbat, fenségesebbet nem látott soha. Ez a szem a legjobban látott a világon, ez az ajak mondta a legszébb dallamot, ez a homlok volt a legnagyobb értelem székhelye, ezek a vonások érezték az élet minden fuvollatát, a szerelem szellőjétől a kétségbeesés és gyilkosság viháráig. Hogy kinek hívták, mindegy. Elég tudni, hogy volt egy ember, a kiből legmagasabb fokon nyilatkozott meg minden képesség, a mely valaha emberi lélekben szárnyát próbálgatta. S a lélek, a mely oly magasan szállt, mint egy madár, *Petőfi* kifejezése szerint, egy szűk bódében töltötte életét, London külvárosában, a *Globe*-színházban, a hol könnyű szerrel, megmondolással, jobbra pénzért írta esodálatos darabjait. És ennek az embernek életében a legjelentősebb nap az a nap volt, a mikor *lóra* ült, hogy hazamenjen *Streetfordba* gazdálkodni. Az ő földi birodalmának, a *Globe*-színháznak a képét találjuk a *Nagy Képes Világtörténet* most megjelent 156. füzetében. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője *Marczali Henrik*, egyetemi tanár, ki egyuttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetenként is kapható 60 fillérréval. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (*Révai Testvérek* Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., *Üllői-ut* 18. sz.) s minden hazai könykereskedés útján, havirészletfizetésre is.

S P O R T.

Keddél véget ért a hétnapos alagi tavaszi meeting, melyet az időisten ugyanesak nem dédelgetett, mert a szegény sportsmanok künntartózkodását viszonyilag abnormálisan hideg idővel, melyet gyakran metsző szél kísért, alaposan megkeserítette.

A rossz idő okozta, hogy a máskor megszokott hölgyközönség távollétével tündökölt s csak az olyan sportkedvelő hölgyek, mint *Geist Gáspárné*, *Rohonezy Gidáné*, *Adamsné* és a két *Reeves* kisaszonny stb. tisztelték meg jelenlötükkel a künn vaczogó sportvilágot.

Attérve a sport-eseményekre mindjárt az első nap döntésre került rákosi gátversenyt az Alagon oly népszerű *Geist Gáspár* John nevű ponyja nyerte meg, mit a totaliter 13-szoros kvótával honorált. — Tavalyi formái alapján volt némi esélye ép úgy mint a másodikkak beérkezett *Bromnak* is, mely tavaly egy alkalommal megfelelő sulykülömbözettel a neves *Corellit* verte. A nagy favorit *Da kommt sie* 73 kilójával szép harmadikkak futott fel s futása még így is elég respektábilis.

A nagy alagi akadályversenyben aztán olyasmi történt, a mi még soha. Az indító helytelen indulási oszloptól eresztette el a mezőnyt s ezért az egész versenyt újra futni kellett. Az új futást az igazgatóság a versenyszabályok ellenére igen bölezen három nappal későbbre tűzte volt ki, mert valóban még lovaktól sem kívánható, hogy egy napon, vagy esetleg 24 órán belül 10000 mé-

tert fussanak akadályokkal. Mindkét nagy alagit a hű Flaggenschiff, melynek kitűnő esélyét mi kimutattuk szerezte meg gazdájának. A helyeket mögötte először J'insiste és Almon, végérvényesen Almom és J'insiste vagyis ugyanazok, de megfordított sorrendben, foglalták el. Az első „Nagyban” bukott le Williamson Aldomásról s jelentékeny sérülésével Adamséknál még most is ápolják. A vasárnapi első futamban Pejachevich gróf lova belegalopozott El Batitorba, melynek lovasa Pfeifer a nyeregből kiesett és kulesontját törte, kedden megint Krause Bobával a Hagelin által vezényelt Brianzába lovagolt, utóbbi elesett, lábát törte, mindjárt le is lőtték. Lovasokban kár nem esett Ugy Pejachevich grófot, mint Krauset az igazgatóság vigyázatlan lovaslásért érzékeny penzbüntetéssel sújtotta.

Ha még elmondjuk, hogy a 7 éves Maybo mindhárom startjánál győzött és hogy a versenyek fáradalmát homokfürdőben nyugossza ki, no meg, hogy Orssich gróf Csittje négy gátverseny közül hármat megnyert és a negyedikben második lett, végül, hogy Jankovich öreglaci trainerje, Hesp Willy Füles, Fizess, Fuss és Kendőző nevű lovaival a legjobb oldalról mutatkozott be, kimerítettük a tárgyat és áttérhetünk a vasárnap kezdődő bécsi tavaszi meeting felületes ismertetésére.

Mindjárt első napon futják az 1200 méter hosszú Przedsivit handicapot, mely még mindenkor a fogadók részére igen nehéz futamot képezett. Így az ideiben benne van Haiderose 60 kgr., Nézz reám 57.5 kgr., Sarkantyú 55.5 kgr., Durban 55 kgr., Ronny 54 kgr. Itt csak a legesélyteljesebbeket em-

lítettük, a melyekben azonban még 10—12 induló jön, melyeket istállóik szintén törhetlen bizalommal küldenek a starthoz. A verseny favoritja Durban, melyet Taral fog lovalogni. Oddsza 4:1. Ugyancsak igen nehéz futam a kedden futandó „Háromévesek nagy handicapja”, melyben még 45 lónak van indulási jogosultsága. Ezen versenynek is van erős favoritja Csizióban, melyet 5:1 ellen adnak. Az utolsó alagi napon beavattottak igen fogadták Reeves mester Bakonyát. Egybevetve az elmondottakat, a lefogadás alapján mi is Durbant tippeljük s legveszedelmesebb ellenfeleit Ronnyban és Sarkantyuban látjuk. Csizió és Bakony nekünk tavalyi formái alapján nem igen tetszenek s inkább Tó-Almás és az Alagon oly szépen futott Isabey pártjára állunk.

Kiváló szerencse

Török-nél

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk.

JEGYZEKE az
50,000 nyereménynek.
Legnagyobb nyeremény a legszerencsésőbb esetben:
1.000,000 korona.

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltainak és készpénzben fizetendőik.		Korona
1 jutalom	600000	
1 nyer. á	400000	
1 . . .	200000	
2 . . .	100000	
1 . . .	90000	
1 . . .	80000	
1 . . .	70000	
2 . . .	60000	
1 . . .	40000	
5 . . .	30000	
1 . . .	25000	
2 . . .	20000	
3 . . .	15000	
31 . . .	10000	
67 . . .	5000	
3 . . .	3000	
432 . . .	2000	
763 . . .	1000	
1238 . . .	500	
90 . . .	300	
31700 . . .	200	
3900 . . .	170	
4900 . . .	130	
50 . . .	100	
3900 . . .	80	
2900 . . .	40	

50,000 nyer. és jut. kor. összesen 13.160,000

Hat millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydúsabb sorsjátéka a mi m. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

PÉNZNYEREMÉNYNYEL sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen **Tizenhárom millió 160.000 koronát**, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat **állami felügyelet** alatt áll.

Az I-ső osztály **eredeti sorsjegyeinek** tervszerű betétjei a következők:

egy nyolczad ($\frac{1}{8}$) frt	— 75	vagyis	1.50	korona,
egy negyed ($\frac{1}{4}$) "	1.50	"	3.—	"
egy fél ($\frac{1}{2}$) "	3.—	"	6.—	"
egy egész ($\frac{1}{1}$) "	6.—	"	12.—	"

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy a **pénz beküldése** ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év április hó 21-ig

bizalommal hozánk küldeni

Török A. és Tsa bankház

Budapest.

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték osztályai.

Főüzlet: VI., Teréz-körut 46/a.

Fiókok: 1. Váci-körut 4.

" 2. Museum-körut 11.

" 3. Erzsébet-körut 54.

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részenre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben {
utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegekből) } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím: